

## Introducere

Copilul face parte din unitatea familială, descrisă de filosoful elvețian Jean-Jacques Rousseau drept cea mai veche dintre societăți<sup>1</sup>.

Acesta asociază legătura naturală dintre copil și familia sa cu o legătură de „dependență temporară”, întrucât ea există câtă vreme copilul are nevoie ca să fie crescut<sup>2</sup>.

Fiecare membru al familiei are în viziunea lui Rousseau un element identitar: „Șeful este imaginea tatălui, poporul – imaginea copiilor, iar toți laolaltă, născuți egali și liberi, nu-și înstrăinează libertatea decât pentru folosul lor”<sup>3</sup>.

Percepția filosofică despre identitatea membrilor familiei reflectă modul de evoluție a instituției juridice a copilului (concepția despre unitatea familială și raporturile copiilor cu părinții au rămas constante o perioadă însemnată de timp: o unitate care își respecta ierarhia, copilul fiind supus părintelui).

În dreptul roman, pentru înțelegerea instituției copilului se pornea de la diferențierea pe categorii de vârstă, care determina un anumit regim juridic. Astfel, se diferențiau trei categorii, respectiv *infans*, *infantiae proximus* și *puberti proximus*. *Infans* era copilul sub vârsta de 7 ani care nu putea să încheie acte juridice<sup>4</sup>. *Infantiae proximus* avea capacitate restrânsă în materie contractuală<sup>5</sup>, iar *puberti proximus* era copilul care putea să încheie singur acte care îi puteau îmbunătăți condiția, pentru restul actelor fiind necesară asistarea sa de către tutore<sup>6</sup>.

---

<sup>1</sup> J.J. Rousseau, *Contractul social sau principiile dreptului politic*, Ed. Cartex, București, 2017, p. 24.

<sup>2</sup> *Ibidem*, „Chiar și astăzi copiii rămân legați de tatăl lor, dar numai cât timp au nevoie de dânsul ca să-i crească. Îndată ce încetează nevoia, legătura naturală se desface”.

<sup>3</sup> *Ibidem*.

<sup>4</sup> A se vedea în acest sens M.D. Radu, *Protecția minorilor în dreptul roman*, Revista Fiat Iustitia nr. 2/2014, Facultatea de Drept Cluj-Napoca, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” București, p. 85.

<sup>5</sup> *Ibidem*.

<sup>6</sup> *Ibidem*.

În vreme ce în sistemul cutumiar capacitatea juridică a copilului era strâns legată de căsătorie<sup>7</sup>, în Pravilele din secolul al XVII-lea, tânărul „în măsură de vârstă” erau băiatul între 10 ani și jumătate și 14 ani și fata între 9 ani și jumătate și 12 ani. După aceasta, copilul era considerat „mic”<sup>8</sup>, catalogarea fiind păstrată până la vârsta majoratului, și anume până la 25 de ani<sup>9</sup>.

În „Pravila lui Matei Basarab”, cunoscută drept „Îndreptarea Legii”, denumirea de „copil” se folosea „de la împlinirea vârstei de patru ani până la patrusprezece”<sup>10</sup>.

De la dobândirea capacității juridice în funcție de normele aplicabile fiecărei perioade, s-a ajuns la recunoașterea copilului ca subiect de drept, a cărui protecție a fost amplu reglementată la nivel legislativ, intern și internațional.

În România, copilul a dobândit calitatea de „titular de drepturi” odată cu ratificarea Convenției Organizației Națiunilor Unite prin intermediul Legii nr. 18 din data de 27 septembrie 1990.

Prima lege privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului este Legea nr. 272/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004<sup>11</sup>.

---

<sup>7</sup> C. Ene-Dinu, *Istoria statului și dreptului românesc*, Ed. Universul Juridic, București, 2024, p. 115: „Incapacitatea generată de vârstă înceta odată cu căsătoria tânărului sau tinerei, care marca maturizarea respectivei persoane”.

<sup>8</sup> *Ibidem*.

<sup>9</sup> *Ibidem*.

<sup>10</sup> [https://www.academia.edu/43667450/Copilul\\_%C8%99i\\_copil%C4%83ria\\_%C3%AEn\\_Evul\\_Mediu\\_rom%C3%A2nesc](https://www.academia.edu/43667450/Copilul_%C8%99i_copil%C4%83ria_%C3%AEn_Evul_Mediu_rom%C3%A2nesc).

<sup>11</sup> Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004, și a mai fost modificată prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 754 din 9 noiembrie 2012, cu modificările ulterioare, și prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie

Reglementarea expresă a protecției copilului la nivel constituțional s-a realizat în cadrul art. 26 din Constituția Republicii Populare Române din anul 1948, care prevedea „protecție deosebită”, stabilită prin lege, a copilului până la vârsta de 18 ani, dublată de obligația părinților de a avea aceleași îndatoriri și față de copiii din afara căsătoriei<sup>12</sup>.

Constituția din 1952 a particularizat protecția copilului în cadrul art. 83, care prevedea acordarea de ajutor mamelor cu mai mulți copii și a mamelor singure, instituind și obligația statului de a apăra interesele copilului.

Constituția României din anul 1991 garantează copiilor un regim special de protecție prin acordarea de facilități, prin asigurarea asistenței privind drepturile acestora, dar și prin interzicerea activităților dăunătoare pentru sănătatea și moralitatea lor. O prevedere aparte a fost reprezentată de obligația autorităților publice de a asigura condiții de participare a tinerilor (a cetățenilor cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani) la viața politică, socială, culturală, economică și sportivă a țării.

În anul 2024, România a devenit prima țară din lume care a adoptat proiectul legislativ pentru completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor tinerilor, un proiect care conferă dreptul copiilor de a participa activ în procesele decizionale<sup>13</sup>. Prin Legea nr. 295/2024 au fost introduse noțiunile de „proces decizional”<sup>14</sup> și „consultare”<sup>15</sup>. De

---

2012, rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 117 din 1 martie 2013, cu modificările ulterioare, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/156097>.

<sup>12</sup> [https://www.cdep.ro/pls/legis/legis\\_pck.htm\\_act\\_text?id=1574](https://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act_text?id=1574).

<sup>13</sup> Art. 143<sup>2</sup> alin. (4): „Conținutul paginilor de internet cu limbaj accesibil pentru copii se elaborează în consultare cu copiii, prin implicarea acestora în proces, și cu asigurarea faptului că limbajul și conținutul sunt adaptate, adecvate și atractive pentru copii. (5) Obiectivele anuale prevăzute la alin. (3) se publică pe paginile proprii de internet ale instituțiilor publice prevăzute la alin. (1) până la data de 15 decembrie a fiecărui an pentru anul următor”, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/291475>.

<sup>14</sup> Definit drept „procesul deliberativ desfășurat de autoritățile publice centrale și locale”.

<sup>15</sup> Definit drept „colaborarea și comunicarea transparentă în procesul de luare a deciziilor între reprezentanții copiilor și reprezentanții autorităților publice centrale și locale în ceea ce privește politicile publice cu efect direct asupra lor”.

asemenea, a fost reglementată participarea copiilor care au vârsta de minimum 14 ani în procesele din administrația publică centrală și locală. Ca formă de participare amintim organizarea anuală de sesiuni de consultări cu copiii (activități sau evenimente) care să încurajeze implicarea activă în ceea ce privește temele de interes pentru aceștia<sup>16</sup>.

Legea realizează o schimbare de paradigmă raportat la rolul copilului în societatea românească prin faptul că se urmăresc protejarea și promovarea drepturilor copiilor de a se implica în procesele decizionale, deci de a avea acces inclusiv la informațiile privind autoritățile publice și care derivă de la acestea.

Evoluția de la nivel legislativ este dublată de evoluția socială și tehnologică actuală, copilul beneficiind de un drept de acces nelimitat la conținut informațional vast. Astfel, nu mai putem discuta despre un simplu mod de exercitare a dreptului la informație, ci de o interacțiune constantă a copilului cu diverși „actori” în mediul digital.

Cu toate beneficiile care derivă din acest proces, educarea și creșterea copiilor într-o lume digitalizată și supraîncărcată informațional este o provocare a secolului nostru.

Relația dintre copil și societate este reconturată prin posibilitatea de informare prin modalități multiple.

Însă un acces informațional vast și „digitalizat” aduce cu sine multiple provocări și poate să creeze vulnerabilități.

În era digitală, accesul copiilor la informație se realizează în mod rapid, cu precădere printr-un „device” portabil – devenit un fel de prelungire anatomică – și la al cărui conținut au acces oricând.

Pentru aceasta, dreptul copilului de a accesa informația trebuie să fie echilibrat cu măsuri de protecție adecvate.

Copilul întâlnește la fiecare accesare a platformelor digitale potențiale pericole (conținut dăunător, prelucrare neconformă a datelor cu caracter personal, nerespectarea obligației de informare corectă, furt de identitate, cyberbullying sau hărțuire online) care pot conduce la fragilizarea altor categorii de drepturi (dreptul la propria imagine, dreptul la viață privată, dreptul la demnitate).

---

<sup>16</sup> <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/291475>.

Preocupările autorităților române pentru copii au condus la adoptarea Legii nr. 264/2024 pentru instituirea anului 2025 ca „An Național al Copilului”, cadru normativ publicat la data de 29 octombrie 2024 în Monitorul Oficial al României. Obiectivele care derivă din lege sunt promovarea dezvoltării armonioase a copilului, a accesului la educație și la activități variate (culturale, sportive, de timp liber), dar și protecția drepturilor sale.

Deși statutul român conferă copilului un statut „special” prin prevederile legale adoptate recent (legiuitorul fiind preocupat constant de protecția și promovarea drepturilor copilului), mecanismele propuse sunt uneori depășite de ritmul accelerat al progresului social și tehnologic.

Asigurarea unui acces „conform” la informație trebuie să se raporteze la respectarea bunelor moravuri, a principiilor deontologice privind informarea corectă<sup>17</sup> și completă (cu excepțiile instituite prin lege).

„Realitatea digitală” aduce cu sine noi provocări în ceea ce privește accesul copiilor la informație.

„Realitatea” la care ne expunem copiii în era digitală este plină de conținut dăunător, față de care nu există o filtrare apriorică.

Un acces sigur la sfera informațională trebuie să cuprindă garanții palpabile, practice, pentru a avea un mediu digital adaptat vârstei copilului și capacității sale de înțelegere.

În contextul în care digitalizarea se răsfrânge în toate aspectele vieții, protecția copilului în fața excesului informațional este mai mult decât necesară.

Prezenta lucrare își propune să analizeze dreptul copilului la informație, cu provocările și vulnerabilitățile întâlnite în era digitală. Lucrarea analizează și rolul esențial al părinților în procesul de accesare informațională și diseminare a informațiilor privind copiii.

Cercetarea are în vedere cadrul normativ aplicabil la nivel intern și internațional, analizând totodată și impactul tehnologiei în ceea ce privește accesul copilului la informație.

---

<sup>17</sup> A se vedea în acest sens și M. Enache, Ș. Deaconu, *Drepturile și libertățile fundamentale în jurisprudența Curții Constituționale. Volumul III*, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 85.

Studiul este structurat pe opt capitole, iar fiecare capitol tratează în cadrul secțiunilor problematici relevante privind dreptul copilului la informație într-o eră în continuă dezvoltare.

Capitolul I, intitulat *Copilul și consacrarea drepturilor sale în sistemul juridic*, tratează noțiunea juridică de „copil”, precum și consacrarea drepturilor sale la nivel intern și internațional.

Capitolul al II-lea, intitulat *Exigențe legale privind dreptul copilului la informație*, analizează copilul ca subiect de drept dedus din raporturile juridice de la nivel național privind dreptul la informație, alături de reglementările internaționale în materia accesului la informație.

Capitolul al III-lea, intitulat *Restrângerea dreptului copiilor la informație*, analizează tipurile de restrângere la conținutul informațional, respectiv restrângerea prin prezentarea selectivă a informației, restrângerea prin interzicerea activităților educaționale privind teoriile despre identitatea de gen, restrângerea accesului la informațiile privind originile biologice ale copilului adoptat, restrângerea accesului la informație în procedurile judiciare, precum și restrângerea accesului la informațiile din cărți în care sunt prezentate relații între persoane de același sex.

Capitolul al IV-lea este intitulat *Accesul copiilor la informație în era digitală* și vizează tipologia informațiilor din cadrul platformelor digitale și modalitățile de acces, reglementările privind accesul copiilor la informație în cadrul platformelor de socializare de tip Facebook, Instagram, TikTok, alături de diferențierea accesului copiilor la informație în mass-media clasică și mass-media actuală.

Capitolul al V-lea este intitulat *Provocări și riscuri privind accesul copiilor la informații în era digitală* și analizează cyberbullying-ul în era digitală și infracțiunile conexe, expunerea informațiilor private privind copiii în cadrul platformelor digitale prin fenomenul de „sharenting”, folosirea imaginii copilului fără acordul părinților de către terți, fotografierea elevilor în scop didactic, dar și analiza conceptului moralei publice versus dreptul copilului de acces la informație.

Capitolul al VI-lea este intitulat *Mecanisme concrete de protecție a copilului în era digitală*, care tratează mecanismele juridice interne, dar și procesele de educare și informare privind riscurile de securitate și siguranța în mediul online.

Capitolul al VII-lea, intitulat *Prioritatea drepturilor în mediul online: dreptul la informație versus dreptul la imagine și viață privată*, realizează o analiză a raportului dintre dreptul la informație și ingerința în viața privată a copiilor, precum și a interdicției de publicare a fotografiilor cu minori în cadrul platformelor digitale.

Capitolul al VIII-lea este intitulat *Concluzii și propuneri privind dreptul copilului la informație în era digitală*, analizând copilul ca prioritate pentru legiuitorul român, precum și copilul ca prioritate pentru părinți, alături de concepte privind postdigitalizarea și interzicerea platformelor sociale de tip TikTok de către alte state.

Studiul propune soluții adaptate noilor realități, având în vedere faptul că apariția erei digitale a determinat și abundența informațională (vizuală, textuală, auditivă), ajungând „să fie prea mult”<sup>18</sup>.

Din punct de vedere social, studiul remarcă predilecția umană pentru tehnologie, astfel că am ajuns să integrăm tehnologia în toate aspectele vieții cotidiene: „Mobilierul nostru include iPoduri și ecrane cu plasmă, abilitățile noastre includ tastarea de text și navigarea pe Google, suntem dotați, suntem experți, astfel încât să vedem informația în prim-plan”<sup>19</sup>.

Urmând acest model, s-a dezvoltat un nou tip de gândire (consecință imediată a folosirii tehnologiei și a accesării excesului de informații), respectiv „gândirea clip-on”, în care „creierul se obișnuiește să primească rapid informații în bucăți mici (...), iar adolescenții de astăzi citesc mai ales și sunt interesați de ceea ce văd în fluxurile lor de socializare”<sup>20</sup>.

În acest context, apreciez că este necesară o regândire a cadrului normativ privind dreptul copilului la informație, având ca obiectiv asigurarea unor mecanisme de protecție concretă, adecvată, împotriva vulnerabilităților digitale.

---

<sup>18</sup> J. Gleick, *Informația. O istorie, o teorie, o revărsare*, Ed. Publica, București, 2012, p. 22.

<sup>19</sup> *Ibidem, cit. supra.*

<sup>20</sup> M. Rădoi, *Impactul internetului și al lumii virtuale asupra psihicului și sănătății omului*, Conferința tehnico-științifică a studenților, masteranzilor și doctoranzilor, vol. 2/2021, Chișinău, Moldova, p. 658.



# PARTEA I

## ■ Capitolul I

### *Copilul și consacrarea drepturilor sale în sistemul juridic*

#### **Secțiunea 1. Noțiunea juridică de „copil”**

Întrebarea „A proteja copiii este oare periculos?”<sup>21</sup> reliefează faptul că această categorie „beneficiază de o supraprotecție în fața unei lumi exterioare, socotită ostilă, ceea ce îi expune unei subdezvoltări a abilităților necesare pentru reziliență”<sup>22</sup>.

În doctrină s-a remarcat faptul că, „în trecut, regimul legal al protecției minorului se baza pe concepția potrivit căreia copiii trebuie «supuși» protecției exercitate de adulți, reprezentanții lor legali”<sup>23</sup>, în vreme ce „concepția modernă cu privire la drepturile copiilor se bazează pe faptul că aceștia încetează a mai fi «obiect» de protecție, ci, dimpotrivă, trebuie sprijiniți și asistați prin măsuri speciale pentru exercitarea drepturilor și libertăților lor fundamentale”<sup>24</sup>.

Protecția copiilor este instituită la nivelul statului român printr-un cadru normativ complex.

Cu toate acestea, până la consacrarea juridică a drepturilor copilului din prezent, au fost edictate legi numeroase legi, care „vizau mai mult

---

<sup>21</sup> N.E. Iordache, *Protecția copilului împotriva practicilor neloiale comerciale*, Ed. Universul Juridic, București, 2024, p. 9.

<sup>22</sup> *Ibidem*.

<sup>23</sup> I. Muraru, E.S. Tănăsescu (coordonatori), *Constituția României. Comentariu pe articole. Ediția 2*, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 431.

<sup>24</sup> *Ibidem*.

dreptul de întreținere, calitatea copilului de moștenitor, adopția și drepturile copilului adoptat, precum și aspecte de ordin economic”<sup>25</sup>.

Prin Legile lui Manu se sancționa abandonul copiilor și erau reglementate „egalitatea copiilor de sex diferit, dreptul de moștenire al fiicei necăsătorite privind proprietatea separată a mamei și al copilului de sex masculin adoptat, precum și posibilitatea copiilor de a fi ascultați de judecător, în cazul eșecului mărturiei martorilor calificați”<sup>26</sup>.

În dreptul roman, copilul dobânda drepturi legale decât după moartea tatălui<sup>27</sup>.

În Grecia Antică existau diverse terminologii înglobate în conceptul de „copil”, respectiv: „paiîs” (copil), brephos (nou-născut), nepios (prunc care nu vorbește), paidíon (copil mic, băiețel, fetiță), paidarion (băiețel), téknon (bebeluș, copil de toate vârstele)<sup>28</sup>.

Unele opinii doctrinare au conturat faptul că, „până în secolul al XVIII-lea, copiii erau frecvent priviți de societate ca fiind „adulți imperfecti”, contând în realitate doar „potențialul” lor de a deveni oameni maturi”<sup>29</sup>.

Noțiunea juridică de „copil” și garantarea drepturilor sale au fost înglobate și definite expres prin Legea nr. 272 din 21 iunie 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Conform acesteia, „copilul” este „persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu”<sup>30</sup>.

Capacitatea de exercițiu (parte a capacității civile)<sup>31</sup> este reglementată în cadrul art. 39 C. civ. și reprezintă aptitudinea unei persoane de a încheia singură acte juridice civile.

---

<sup>25</sup> N.E. Iordache, *op. cit.*, p. 16.

<sup>26</sup> *Ibidem*, p. 18.

<sup>27</sup> *Ibidem*.

<sup>28</sup> N.E. Iordache, *op. cit.* p. 9.

<sup>29</sup> M. Floare, *Figura juridică a copilului în istoria dreptului privat european*, Revista de Dreptul Familiei, Supliment, Ed. Universul Juridic, București, 2020, p. 97.

<sup>30</sup> Art. 4 lit. a) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

<sup>31</sup> Capacitatea civilă este o parte a capacității juridice, care constă în aptitudinea persoanei de a-și exercita drepturile civile și de a-și asuma obligații civile prin

Începutul capacității de exercițiu este atunci când persoana devine majoră (respectiv la împlinirea vârstei de 18 ani). Cu toate acestea, legea prevede anumite excepții, precum dobândirea capacității depline de exercițiu a minorului prin căsătorie, dar și recunoașterea capacității juridice anticipate a minorului care a împlinit vârsta de 16 ani de către instanța de tutelă<sup>32</sup>.

În doctrină au fost formulate diverse opinii prin semnificația cuvântului „copil”.

O primă opinie definește copilul drept acea persoană fizică „indiferent de vârstă și capacitatea ei de exercițiu, rudă în linie dreaptă descendentă de gradul întâi cu o altă persoană”<sup>33</sup>. O atare definiție pune accent pe „legătura de rudenie și nu pe vârsta sau capacitatea de exercițiu”<sup>34</sup>.

O altă opinie subliniază faptul că, „în contextul familial, copilul (...) are semnificația din vorbirea curentă, este unul și același cu juridica sa clonă, «minorul» (...), adică persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și, pe cale de consecință, ca regulă, nu are capacitate deplină de exercițiu”<sup>35</sup>.

În legislația română, termenul „copil” este adesea echivalent cu termenul „minor”, numeroși autori de drept opinând faptul că este inadmisibilă o atare asociere, astfel că cele două noțiuni „desemnează categorii juridice diferite”<sup>36</sup>. Utilizarea termenului „minor” are o anumită

---

încheierea de acte juridice. Ea se împarte în capacitate de folosință și capacitate de exercițiu, <https://lege5.ro/App/Document/gi2tsmbqhe/capacitatea-civila-a-persoana-nei-fizice-codul-civil?pid=56646185#p-56646185>.

<sup>32</sup> Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaște minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați și părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, și avizul consiliului de familie, *cit. supra*.

<sup>33</sup> T. Bodoașcă, *Opinii privind semnificația juridică a termenului copil*, Revista Dreptul nr. 6/2014, Uniunea Juriștilor din România, p. 126, consultată în cadrul platformei <https://www.ceeol.com/search/previewpdf?id=550583>.

<sup>34</sup> *Ibidem, cit. supra*.

<sup>35</sup> F. Emese, *Patria pietas – Condiția juridică a copilului în familia postmodernă*, Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”, Iurisprudentia nr. 4/2020, p. 309.

<sup>36</sup> A. Smochină, T. Focșa, *Considerațiuni cu privire la noțiunile de „familie”, „copil” și „minor” în contextul reglementărilor naționale și internaționale*, Studii Juridice Universitare nr. 1-2/2015, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, p. 51.